

MISHPOLOGEN

Medlemsblad för Judiska Släktforskningsföreningen i Sverige

Nr 1, 2008—Årgång 12

I det här numret:

Ordförandens spalt	2
Sefardisk släktforskning	3
Rysk källa tillgängliggörs	3
Länktips	3
Ny källa till info om lettiska judar	4

Släktforskarcentrum flyttar till nya lokaler

Släktforskarcentrum i Sundbyberg är hemvist för Sveriges Släktforskarförbund, där JSS är medlemsförening, och ett flertal andra föreningar. Där har en mängd olika resurser för släktforskare funnits tillgängliga, bl.a. den eminenta datorsalen med tillgång till SVAR, Ancestry m.m.

Nu tvingas desvärre Släktforskarcentrum flytta pga. av förbundets dåliga ekonomi—lokalerna i Sundbyberg innebar en för hög kostnadsnivå.

Nya lokaler kommer etableras på Anderstorp svägen 16 i Solna (Huvudsta), där nya Släktforskarcentrum slår upp dörrarna 21 februari. Desvärre kommer inte datorsalen kunna återetableras.

Som medlemsförbund i Släktforskarförbundet erbjuds JSS medlemmar många förmåner. För mer information om detta, se <http://www.genealogi.se>

Medlemsavgiften 2008

Kom ihåg att betala medlemsavgiften för 2008, som är 125 kr. Föreningens PG är 437 28 62—5.

Välkommen till föreningens årsmöte 26 mars !

Årsmötesförhandlingar enligt ordinarie dagordning inleder. Efter detta håller

Jon Kahn föredrag på ämnet

"Hur ta reda på sin släkt med hjälp av andra"

Frågor och diskussion

Judiska biblioteket, 26 mars 2008, kl 18:00.

Ordförandens spalt

Vårens tredje möte är föreningens årsmöte den 26.3. Efter att vi haft de vanliga årsmötes förhandlingarna så kommer Jon Kahn att berätta om sin släkt. Jon har kallat sitt föredrag "Hur ta reda på sin släkt med hjälp av andra". Till hösten kommer vi att få höra Bo Hytter tala om sin släkt och Eva Hirsch har lovat att berätta om sin genomgång av Ellen Raphaels samling på Riksarkivet.

Jag hoppas att flera medlemmar tycker det skulle vara roligt att redogöra för sin släktforskning. Man kan vara flera vid ett och samma möte och man behöver inte alla ha kommit långt i sin forskning för att det ska vara intressant för oss andra att lyssna. Ibland kan det också vara fråga om att man i sin ägo har ett intressant material t ex en brevsamling eller fotoalbum som man kan hålla föredrag om.

Så över till olika hemsidor som jag tycker vi har glädje av i vår släktforskning. Den som forskar i judiska släkter kommer alltid förr eller senare hitta släktingar som emigrerade till USA. Det finns ett stort källmaterial som genererades från amerikaemigrationen - de sk passagerarlistorna. Alla fartyg som hade emigranter ombord måste lämna sådana listor över alla sina passagerare till de amerikanska myndigheterna. Materialet omfattar tidsperioden 1820 till 1957. Men fram till 1855 fanns ingen särskild mottagningshamn för emigranterna. 1855 anlades en sådan på sydligaste Manhattan i New York Castle Garden. Den finns kvar idag och därifrån utgår turistbåtar till Ellis Island. Det senare är en ö i inloppet till New York, bredvid den lilla ö där frihetsgudinnan står. Från 1897 blev Ellis Island mottagningsstation för alla emigranter till USA. Här byggdes ett stort mottagningshus med sjukhus. Mottagningshuset är idag ett museum som är mycket värt att besöka. Radioprogrammet Släktband i P1 hade ett intressant inslag om Ellis Island i slutet av december. Man kan gå in på Släktband-P1-sr.se och lyssna på programmet. Gör det! Programmet ger en bra historisk bakgrund för den som ska släktforska om amerikaemigranter.

Vad kan man då få ut ur en passagerarlista och hur får man tag på dem. På webbplatsen

www.castlegarden.org får man reda på alla, som kom till New York mellan 1820-1913. Än så länge finns inga inscannade passagerarlistor här, däremot uppgifter om emigraternas namn, ålder, kön, civilstånd ursprungsland, ankomstdatum och fartyget namn. Vem som helst kan söka i denna databas och det behövs ingen kod eller särskild inloggning.

Den stora databasen finns på Ellis Islands webbplats www.ellisland.org Här måste man registrera sig och få ett användarnamn och lösenord som man använder i fortsättningen. Men det är enkelt och registrera sig och uppgifterna i databasen är kostnadsfria. Den här databasen är mycket mer omfattande då både passagerarlistorna i original och foton på fartygen är inscannade. Börja med att klicka på PASSENGER SEARCH och skriv sedan in för och efternamn, födelseår och kön. Då får man upp en lista på aktuella personer och så väljer man den som verkar passa. Sedan har man tre möjligheter 1. Passenger record 2. Shipmanifest och 3. Ship image. Jag har här valt en kusin till min farfar som kom till New York från Böhmen 1912: Paula Weisskopf. Så här ser hennes Passenger record ut:

First Name: Paula
Last Name: Weisskopf
Ethnicity: Austria, Bohemian
Last Place of Residence: Horazdiowitz, Bohemia
Date of Arrival: Sep 26, 1912
Age at Arrival: 21y Gender: F Marital Status: S
Ship of Travel: Kaiser Wilhelm der Grosse
Port of Departure: Bremen
Manifest Line Number: 0002

Här ser man varifrån hon var, ankomst, datum, ålder, kön och civilstånd. Men också varifrån hon reste och vad fartyget hette hon kom med.

Tittar vi på 3.Ship Image får vi upp en bild på det fartyg "s/s Kaiser Wilhelm der Grosse" som förde henne från Bremen till New York.

Vi får också reda på en hel del uppgifter om fartyget, dess ålder och hur många passagerare som fanns ombord. T ex att fartyget gjorde 22 knop och tog 1.970 passagerare varav 558 i första och 338 i andra och 1.074 i tredje klass. Det var tredje klass passagerarna som kom till Ellis Island för genomgång. Sjuka skickades tillbaka på rederiets bekostnad. Känns det igen från idag? Fast nu är det flygbolagen som tvingas sända åter flyktingar. Första och andra klass passagerarna behövde inte gå igenom kontrollen på Ellis Island utan den gjordes ombord.

Klickar vi på Ship manifest så kommer passagerarlistan i original upp och den är intressant för här finns det ofta fler uppgifter som leder till nya spår på släktingar. Paula Weisskopf var bara 21 år gammal när hon 1912 kom till New York. Resan tog nio dagar över Atlanten. Man kan fråga sig vem som tog emot henne? I manifestet får vi reda på att Paula Weisskopf hade en bror Rudolf som redan bodde på 1015 Lexington Avenue i New York. Letar vi efter honom i databasen så finner vi att han kom över fem år tidigare. Vidare får vi reda på att Paula åkte andra klass, så hon slapp den ofta förnedrande kontrollen på Ellis Island. Vi får också reda på hur lång Paula var, hennes hår- och ögonfärg, att hon saknade handikapp samt att hon intygat att hon varken var anarkist eller polygamist. Handikappade och sjuka skickades tillbaka för att de inte förväntades kunna försörja sig och polygamister var inte välkomna och anarkister var dåtidens terrorister.

Vill vi gå vidare och ta reda på vad som hände efter att Paula Weisskopf hade kommit till USA, så kan vi leta på den kostnadsfria webbplatsen www.rootsweb.com. Eller gå in på den betydligt mer innehållsrika, men avgiftsbelagda webbplatsen www.ancestry.com. Paulas bror Rudolf hittar vi lätt på Rootsweb. Rudolf Weisskopf dog i New York i januari 1968. Paula Weisskopf är svårare att hitta då hon gifte sig i USA med Isidor Popper. På ancestry.com kan vi t ex finna Rudolf Weisskopfs ansökan om amerikanskt pass och där hittar vi ett foto av honom.

Passagerarlistorna på ancestry.com omfattar även andra hamnar än New York både på öst- och västkusten. På passagerarlistorna från 1930-talet hittar vi många av de judar som lyckade rädda sig undan Förintelsen. En del av dem kom via Shanghai i Kina till Kalifornien. Man kan alltså spåra delar av deras flyktväg från Europa, då uppgifter finns om varifrån i Europa de åkte, deras senaste permanenta adress och var de fick sitt amerikanska visa samt vem som var deras kontaktperson i USA. Den senare var inte sällan en släkting och så hittar man nya personer i sitt släkträd. Släktforskning är som alla vet

något som aldrig tar slut. Nya uppgifter leder till nya frågor. Så lycka till nu alla som söker släktingar på passagerarlistorna över amerikafarare!

Thomas Fürth

Sefardisk släktforskning tar fart

Judisk släktforskning har länge varit mycket dominerad av källor till östeuropeisk/Ashkenazim-orienterad forskning. Nu börjar dock sefardisk judisk släktforskning ta fart. Schelly Talalay Dardashti har skrivit en intressant artikel i Jerusalem Post om detta—ni finner den med följande länk:

<http://www.jpost.com/servlet/Satellite?pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull&cid=1201367878645>

THE JERUSALEM POST

Rysk källa görs lättillgänglig av Steve Morse

Ryska försvarsdepartementet har satt samman en mycket stor källa till information om döda eller försvunna sovjetiska soldater under andra världskriget. Givetvis finns många judiska soldater med här. Webplatsen återfinns på <http://www.obd-memorial.ru/>. Desvärre finns den bara på ryska men Steve Morse har på sin webbplats <http://www.stevemorse.org> ordnat en söksida på engelska, som dessutom har möjlighet till transkribering till ryska.

Steve Morse har dessutom förbättrat sin webbplats markant i allmänhet, till exempel genom en ny navigeringsmeny för enkelt val bland de många funktionerna.

Länktips

Den som vill hitta gamla vykort över synagogor och judiskt liv i Centraleuropa 1890 -1930 bör gå in på www.judaica.cz Här kan man hitta gamla bilder från bl a Böhmen, Mähren, Slovakien, Österrike, Tyskland, Baltikum, Polen, Vitryssland, Rumänien och Balkan.

My Heritage är en släktforskningswebplats där man kan bygga sitt släkträd på webben. Då har man alltid tillgång till det och från vilken dator som helst. Här hittar man också en massa olika sökbaser och tips för släktforskare. Webplatsen är utvecklad av ett par israeler och finns i ett flertal olika språkversioner t o m en svensk version finns. Gå till www.myheritage.com/index.php?lang=SV

Den som letar efter släktingar som kom till England som flyktingar under mellankrigstiden kan finna dem på www.movinghere.org.uk/search/advanced.asp Här finns även de ursprungliga registerkortet inscannade.

MISHPOLOGEN

Medlemsblad för Judiska
Släktforskningsföreningen i Sverige

Föreningens ändamål är att främja intresset för judisk släktforskning och sprida kunskap om källor, litteratur och metoder för att finna judiska rötter och släktingar. Varje år kommer 4 nummer av vårt medlemsblad Mishpologen ut. Medlemmarna kan välja mellan att få Mishpologen distribuerat som papperstidning eller via e-post. Anmäl gärna e-post till a.grunewald@telia.com så sparar du pengar åt föreningen.

JUDISKA SLÄKTFORSKNINGSFÖRENINGEN I SVERIGE

JEWISH GENEALOGICAL SOCIETY OF SWEDEN

c/o Maynard Gerber

Box 7427

103 91 STOCKHOLM

Pg: 437 28 62–5

Kassör: Irena Cynkier

e-post: irena.cynkier@telia.com

Ordförande: Thomas Fürth

Observatoriegatan 6

113 29 Stockholm

Tfn: 08-33 05 16/ 070-657 12 42

E-post: 08.330516@telia.com

Mishpologen och www.genealogi.se/judgen/

Ansvarig utgivare och redaktör: Björn Fagerstedt

Tfn: +46–70–997 24 27 e-post: bjorn.fagerstedt@sas.se

Ny källa till information om lettiska judar

Vi rapporterade redan i förra numret av Mishpologen om en god källa till information om judar från Liepaja i Lettland. Nu kan vi följa upp detta tips med en än mer omfattande källa.

Vår danska systerförening Jødisk Genealogisk Selskab i Danmark (JGS Denmark) skriver i sitt senaste nummer av medlemstidningen JGS-NYT (nr 2007/4) om "The Latvia Holocaust Jewish Names Project". Nedan följer en förkortad översättning av texten (med tillstånd av Elsebeth Paikin).

Folkräkningen 1935 visade att 93 479 judar levde i Lettland. Forskare har uppskattat att 70 000 av dessa mördades i Förintelsen. Omfattningen av detta massmord och den hastighet med vilken det genomfördes, betydde att många familjer blev helt utplånade. Detta är orsaken till att chockerande få av dessa Förintelseoffer har identifierats.

På den internationella konferensen för judisk genealogi i London 2001 annonserades ett projekt av professor Ruvin Ferber, styrelseordförande för

Centre for Judaic Studies i Riga. Projektet blev under 2001 utarbetat i detalj och presenterat för den lettiska presidenten, utrikesministern och åtskilliga internationella organisationer.

2002 inleddes projektet som ett oavhängigt forskningsprojekt vid Centre for Judaic Studies under ledning av professor Ferber.

Syftet med projektet, "Latvia Holocaust Jewish Names Project", är att ta fram eller återvinna namn och identiteter på alla de lettiska judar som dog - och därmed säkra att minnet av dem bevaras för eftervärlden. Detta syfte är, som framgår, nästan identiskt med Yad Vashems.

Projektet är uppdelat i tre faser:

1:a fasen är att skapa en lista med namn på alla judar i Lettland vid krigets utbrott med hjälp av många olika källor både i Lettland och i utlandet.

2:a fasen är att identifiera varje enskild medlem av den judiska befolkningen.

3:e fasen ger överlevande och familjemedlemmar möjlighet att undersöka listan och sända in uppgifter.

Projektet har nu nått till den tredje fasen och uppmanar följdaktligen alla intresserade att besöka webbplatsen och bidra till informationsinsamlingen.

Projektets webbplats återfinns på:

<http://names.lu.lv/>

Björn Fagerstedt